

SUOMEN PYSTYKORVAJÄRJESTÖ – FINSKA SPETSKLUBBEN RY

ILMOITUS EPILEPSIATYYPPISTÄ KOHTAUKSISTA / SUOMENPYSTYKORVA / JALOSTUSNEUVONTA

Epilepsiatyyppejä kohtauksia saavan suomenpystykorvan tiedot

Koiran nimi:	_____	Rekisteri numero:	_____
Omistaja:	_____	Sukupuoli:	Uros ☐ Narttu ☐
Omistajan osoite:	_____		
Puhelin numero:	_____		
Toimiva sähköposti osoite:	_____		

Pyydämme vastaamaan lomakkeen kysymyksiin kaikkiin kohtiin, vaikka koira olisikin jo kuollut. Rastittakaa oikeana pitämäne vaihtoehto ja / tai lisääkää puuttuvat tiedot. **Kuvaus kohtauksesta on tärkeä !**

1. Onko suomenpystykorvanne saanut epilepsia- tai epilepsiatyyppejä kohtauksia?

Kyllä (Katso lopussa olevasta liitteestä epileptisen kohtauksen määritelmä)

2. Minkä ikäisenä koiralla todettiin ensimmäinen kohtaus ? Ikä _____ v _____ kk.

3. Koiralla todettujen kohtausten lukumäärä. _____ kpl

4. Kohtausten lukumäärä vuodessa on ollut yleensä:

1 kerta 2–5 kertaa 6–10 kertaa 10 kertaa tai useammin

5. Kohtausten kesto aika.

Kohtaus on kestänyt yleensä: _____ min. _____ s.

Kohtauksen kesto on vaihdellut: _____ min. _____ s. - _____ min. _____ s.

6. Minkälaiset ovat olleet kohtausta edeltävät olosuhteet yleensä ?

Lepo Normaali Rasitus

7. Kuvaus kohtauksesta:

Raajat ja niska jäykkinä Kaatuilu Oli tovin hengittämättä Nykiminen
 Virtsaaminen Ulostaminen Pureskeluliikkeet Kuolaaminen
 Hetkellinen tiedottomuustila, jolloin lihasjännitys voi hävitä. Kesto alle 0,5 minuuttia.

Muita havaintoja: _____

SUOMEN PYSTYKORVAJÄRJESTÖ – FINSKA SPETSKLUBBEN RY

ILMOITUS EPILEPSIATYYPPISTÄ KOHTAUKSISTA / SUOMENPYSTYKORVA / JALOSTUSNEUVONTA

8. Onko eläinlääkäri tutkinut koiran kohtausten vuoksi ?

Ei

Kyllä

9. Onko koirasta otettu verinäyte DNA-tutkimuksiin?

Ei

Kyllä

Aika, Eläinlääkäri ja hänen arvioima syy: (Liitä kopio lausunnosta mukaan !)

10. Onko koiralla jokin jatkuva lääkitys ?

Ei

Kyllä

Lääkkeen nimi ja annostus: _____

11. Koiran ruokinta ennen rasitusta (esim. metsästysreissu, koekäynti tai pitkä lenkki)

Koira ruokitaan yleensä _____ tuntia ennen rasitusta.

12. Koiran liikunta normaalioloissa, kuten metsästyskauden ulkopuolella:

Koiraa lenkkeilytetään säännöllisesti; _____ km / viikko

Koiraa lenkkeilytetään ennen metsästyskauden alkua; _____ km / viikko

Koiraa ei yleensä lenkkeilytetä.

13. Onko koira sairastanut penikkataudin ?

Ei

Kyllä

14. Onko koira elossa ?

Ei

Kyllä

Kuolinikä: _____ v _____ kk. Kuoleman tai lopetuksen syy: _____

15. Onko koiran lähisuvussa (vanhemmat, sisarukset tai jälkeläiset) **todettu**

epilepsiatyypisiä kohtauksia ?

Ei

Ei ole tietoa

Kyllä

Sukulaisen nimi ja rekisterinumero: _____

Paikka: _____ Aika: _____ pv. _____ kuuta 20 _____

Omistajan allekirjoitus: _____

Nimen selvennys: _____

SUOMEN PYSTYKORVAJÄRJESTÖ – FINSKA SPETSKLUBBEN RY

ILMOITUS EPILEPSIATYYPPISTÄ KOHTAUKSISTA / SUOMENPYSTYKORVA / JALOSTUSNEUVONTA

Postitetaan osoitteella: **Leila Mukkala, Kirkkotie 48, 97700 Ranua**

Ilmoituslomakkeen liite:

Epilepsia

Epilepsia (kaatumatauti) on aivojen sähköisen toiminnon häiriö, joka ilmenee eriasteisina kohtauksina myös koirilla. Aidon epilepsian synty tapa ei ole täysin selvillä. Sen epäillään johtuvan perinnöllisestä virheestä hermokalvoilla tai hermoston välittäjäaineiden toiminnassa. Epileptiformiset kohtaukset voivat johtua myös muista sairauksista, jolloin puhutaan symptomaattisesta eli sekundaarisesta epilepsiasta. Tällaisia muita sairauksia voivat olla esim. kasvaimet, tulehdukset aivoissa, päähän kohdistuneet traumat, penikkatauti, aineenvaihdunnalliset sairaudet ja myrkytykset. Epilepsian hoito tapahtuu lääkehoidolla eläinlääkärin ohjeiden mukaan. Suomen Pystykorvajärjestö kerää epilepsiatietoja oheisella kaavakkeella koirien saamista epilepsiatyypisistä kohtauksista. Epilepsiaa sairastavasta koirasta (ja sen terveestä täyssidestä) on myös erittäin tärkeää saada verinäyte Hannes Lohen geenitutkimusryhmälle. (www.koirageenit.fi)

Perinnöllisestä tekijästä johtuvaa

Aito epilepsia on perinnöllistä, mutta periytymistapa suomenpystykorvilla ei ole vielä selvillä. Periytymistavan selvittäminen on käynnissä Hannes Lohen geenitutkimusryhmän toimesta. Verinäytteistä eristetään perintöainesta eli DNA ja siitä etsitään virheellistä geeniä, mikä aiheuttaa koiriemme epilepsiaa. Koska epilepsia on perinnöllistä, epilepsiaa sairastavaa koiraa ei tulisi koskaan käyttää jalostukseen. Myös sairaan koiran lähisukulaisten käyttöä tulisi välttää jalostuksessa. Valitettavasti sairaus voi puhjeta joskus vasta koiran saatua jälkeläisiä.

Kohtaukset ovat erilaatuisia

Tyypillinen ikä idiopaattisen epilepsian puhkeamiselle on 0,5 - 5 vuotta. Sairaus ilmenee joko yleistyneinä tai paikallisina kohtauksina. Yleistyneet kohtaukset ovat koiralla huomattavasti tavallisempia kuin paikalliset, joita ei välttämättä edes aina huomata. Kohtausta voi edeltää ennakkotunne eli aura, jolloin eläin käyttäytyy poikkeavasti. Eläimellä auran havaitseminen on kuitenkin vaikeaa. Auraa seuraa kohtaus, jonka kesto on yleensä muutamia minuutteja. Kohtauksen alussa koiran niska ja raajat ovat jäykkänä ja eläin kaatuu maahan ja voi olla hengittämättä. Tätä seuraa nykimisvaihe, jonka aikana saattaa esiintyä virtsaamista, ulostamista, leuan pureskeluliikkeitä ja syljeneritystä. Kohtauksen jälkeen koiran käyttäytyminen voi olla poikkeavaa useiden tuntien ajan. Kohtausten voimakkuus vaihtelee. Kohtausten väliaikoina koira on aivan normaali. Altistavia tekijöitä kohtauksille ovat mm. kiima, stressi, jotkin lääkkeet sekä muutokset normaalielämässä.

Muista sairauksista otettava selvää

Epilepsiatyypiset kohtaukset voivat johtua myös muista sairauksista. Jos koiralla on todettu esiintyvän aikaisemmin lueteltuja muita sairauksia, niistä täytyy ehdottomasta mainita koiraa tutkittaessa ja rotujärjestöön lähtevässä ilmoituksessa. Epilepsiaan erikoistunut eläinlääkäri tutkii jokaisen ilmoitetun tapauksen ja vasta hänen ilmoituksensa perusteella koira luokitellaan epilepsia sairaiden listalle.

SUOMEN PYSTYKORVAJÄRJESTÖ – FINSKA SPETSKLUBBEN RY

ILMOITUS EPILEPSIATYYPISISTÄ KOHTAUKSISTA / SUOMENPYSTYKORVA / JALOSTUSNEUVONTA

Epilepsian hoito

Epilepsian hoito tapahtuu lääkehoidolla eläinlääkärin ohjeiden mukaan. Sairastumisesta epäillyssä tapauksessa on syytä kääntyä lähimmän eläinlääkärin puoleen. Omistajan antamat eläimen esitiedot ovat tärkeitä lähdettäessä etsimään syytä kohtauksille. Eläinlääkärin tutkimus kohtauksen saaneelle koiralle on tärkeä, koska hän pyrkii poissulkemaan mahdolliset muut epileptisten kohtausten aiheuttajat. Eläinlääkäri voi tehdä yleiskliinisen tutkimuksen, ottaa veri- ja virtsa- tai aivoselkäydinnesteen näytteen. Aidossa epilepsiassa ei löydetä niissä tutkimuksissa poikkeavuuksia. Jos koirasta halutaan vielä tarkempi tutkimustulos, se on vietävä tämän alan erikoislääkärin hoitoon. Tutkimus sisältää tarkan yleis- ja neurologisen tutkimuksen sekä tarvittavat laboratorionäytteet.

Eläinlääkäri voi määrätä lääkehoidon aloitettavaksi. Lääkehoidon tarkoituksena on harventaa kohtausten esiintyvyyttä sekä lieventää niitä. Vain harvoin voidaan saada kohtaukset pysyvästi pois lääkkeiden avulla ja toisinaan ei lääkehoito edes tuo apua tilanteeseen, jolloin koiran lopetus on harkittua. Lääkkeet aiheuttavat alussa sivuvaikutuksia, kuten väsymystä, lisääntynyttä juomista ja virtsaamista sekä ruokahalun lisääntymistä. Lääkkeen vaikutuksen alkaminen kestää muutaman viikon, jonka kuluessa sivuvaikutuksetkin häviävät. Lääkitys on elinikäinen ja sen maksavaikutusten vuoksi koiran maksa-arvoja tulee kontrolloida verinäytteiden avulla 0,5 - 1 vuoden välein. Myös koiran kastroinnin tai steriloinnin on todettu vähentävän jossain tapauksissa kohtausoireita

Rotujärjestö kerää epilepsiatietoja jalostustarkoituksiin

Epilepsian esiintymistä rodussa on seurattu rotujärjestön toimesta keräämällä tietoa sairaista yksilöistä rotujärjestön jalostustietokantaan. Vuoden 2010 lopussa tietokannassa oli 506 epileptiseksi luokiteltua suomenpystykorvaa. Tätä aineistoa hyödynnetään aktiivisesti jalostusneuvonnassa vuonna 2009 käyttöön tulleella selainpohjaisella epi-tietokannalla, jossa voidaan tarkastella sairaita koiria, niitä tuottaneita yhdistelmiä sekä tehdä virtuaaliparituksia aiotuista yhdistelmistä. Ohjelmalla on mahdollista suunnitella yhdistelmiä, jotka todennäköisimmin ovat vähemmän riskittäviä.

Tietokannasta huolimatta tarvitsemme jatkuvasti lisätietoja kattavan ja ajantasaisen tilannekartoituksen tekemiseen. Jokaisen epilepsiatyypisiä kohtauksia saavan koiran omistajan on siis syytä tehdä koirastaan ilmoitus rotujärjestön jalostusneuvontaan.